

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 14/5249-1

Vår ref.207.19ØBE

Dato: 04.09.14

Høring – lov om karantene og saksforbud mv. for politikere, embets- og tjenestemenn.

Vi viser til departementets høringsbrev av 04.07.2014.

Nedenfor følger Akademikernes synspunkter på de enkelte punktene i lovforslaget. Vi viser også til vårt høringssvar fra 14.01.14 og til vår uttalelse 25.09.12 om NOU: 2012:12 Ventetid – et spørsmål om tillit. Akademikerne ser lov om karantene og saksforbud i nær sammenheng med Arbeids- og sosialdepartementets varslede lovproposisjon om endring av arbeidsmiljøloven, med regler om konkurranse-, kunde- og ikke-rekrutteringsklausuler. Vi ser med forventning fram til den.

Hovedpunkter i vår uttalelse er:

- Akademikerne støtter å lovfeste regler om karantene og saksforbud for politikere og embetsverk.
- Akademikerne er negative til en lovhjemmel som gjør det mulig å ilegge karantene som ikke er avtalt i arbeidskontrakt.
- Akademikerne er positive til en informasjonsplikt for alle politikere som forlater statsforvaltningen til å melde fra om alle overganger senest en måned før overgangen finner sted.
- Akademikerne mener saksforbud i enkelte tilfeller kan bli så omfattende at det i realiteten innebærer karantene, og i slike tilfeller bør karantene ilegges.

- Akademikerne mener politikere og tjenestemenn/embetsmenn må gis full lønnskompensasjon uten fradrag for den ulempe det er å utsette tiltredelse i stilling.
- Akademikerne mener konvensjonalbot og overtredelsesgebyr kun skal kunne ilegges ved søksmål og dom.
- Akademikerne støtter departementets avgjørelse om ikke å innføre et generelt forbud mot lobbyvirksomhet.

Forslag til ny lov om karantene og saksforbud

9.3 Overgang fra politisk stilling til stilling utenfor statsforvaltningen eller etablering av egen virksomhet

Til punkt: 9.3.1 Behovet for regulering

Akademikerne støtter å lovfeste et regelverk for politikere for overgang fra politisk stilling til stilling utenfor statsforvaltningen eller etablering av egen virksomhet. Vi støtter departementets argumentasjon om at det viktigste med å lovfeste er å forvalte velgernes og befolkningens tillit.

Til punkt: 9.3.2 Informasjonsplikt

Akademikerne støtter departementets forslag om å innføre informasjonsplikt for politikeres overgang til *alle* stillinger, verv og oppstart av næringsvirksomhet, jmfør lovutkastet § 4.

Til punkt: 9.3.3 Karantene

Akademikerne støtter departementet i å beholde begrepet karantene, framfor ventetid. Begrepet karantene gir et mer presist uttrykk for hva saken dreier seg om.

Akademikerne er også enige i å opprettholde maksimal karantene til seks måneder, og mener Karanteneutvalgets erfaringer om at seks måneder karantene, eventuelt i kombinasjon med inntil seks måneders saksforbud i de fleste tilfeller er tilstrekkelig til å ivareta lovens hensikt.

Til punkt: 9.3.4 Saksforbud

Akademikerne mener saksforbud i enkelte tilfeller kan bli så omfattende at det i realiteten innebærer karantene, og i slike tilfeller bør karantene ilegges. Dette bør også framgå av loven og vi foreslår følgende bestemmelse for samtlige grupper:

” Hvis saksforbud innebærer at stillingsinnehaveren ikke kan utføre vesentlige deler av arbeidet, skal det ilegges karantene.

Til punkt: 9.3.5 Godtgjørelse

Akademikerne støtter departementet i at politikeren i den perioden Karanteneutvalget ilegger karantene, skal motta en godtgjørelse for sitt inntektstap som tilsvarer den lønn vedkommende mottok i sitt verv, tillagt feriepenger. Akademikerne mener derimot at godtgjørelsen skal gjelde uten fradrag for lønn og vederlag som politikere mottar i karantenetiden fra annen stilling, verv eller virksomhet. Politikere må, på samme måte som øvrige arbeidstakere, få kompensert ulempen det er å måtte utsette tiltredelse i annen stilling. Politikere er i en særstilling når det gjelder den stillingen de går fra, men rammes på samme måte som øvrige arbeidstakere når det gjelder begrensninger på muligheten til å tiltre annen stilling.

Til punkt: 9.3.6 Konvensjonalbot og overtredelsesgebyr

Akademikerne kan ikke se at det er spesielle behov som tilsier andre reaksjoner mot overtredelser her enn det er ved brudd på konkurranseklausuler i ansettelsesavtaler. Ved brudd på konkurranseklausuler må tidligere arbeidsgiver gå til søksmål, som regel ved at det begjæres midlertidig forføyning. Dette innebærer at prosessen er underlagt en betryggende saksbehandling hvor viktige rettssikkerhetsprinsipper er ivaretatt. Vi kan ikke se at karantene og/eller saksforbud skal behandles på en annen måte, og er derfor negative til at Karanteneutvalget skal kunne ilegge konvensjonalbot/overtredelsesgebyr uten søksmål og dom. Sanksjoner av denne typen bør undergis rettssikkerhetsgarantien ved domstolsbehandling.

Til punkt 9.3.7 Saksbehandlingen i karanteneutvalget

Akademikerne støtter departementets forslag om at avgjørelser om karantene og saksforbud for politikere, også i fortsettelsen skal avgjøres av et uavhengig utvalg, og at Karanteneutvalgets oppgaver og status fastsettes i selve loven, hvor de nåværende krav

til sammensetning og kompetanse mv. videreføres, jf. lovutkastet § 3. Akademikerne støtter også at de nærmere regler om oppnevning, sammensetning og saksbehandling reguleres i forskrift, og at departementet etter fullmakt kan gi disse forskriftene.

Akademikerne mener Karanteneutvalget bør ha en absolutt frist på to uker for å treffe beslutning om karantene og/eller saksforbud etter at politikeren har gitt de nødvendige opplysninger om arbeidsforholdet, og stiller seg derfor negative til departementets forslag om tre uker. Vi begrunner dette med at det er behov for en rask avklaring i slike spørsmål. Akademikerne støtter utvidelse av politikeren frist til fem virkedager for å uttale seg etter at denne har fått utvalgets avgjørelse, og at karanteneutvalgets frist til å vurdere saken på nytt presiseres til fem virkedager.

9.4 Overgang fra politisk stilling til embete eller stilling i departementene

Til punkt: 9.4.1 Behovet for regulering

Akademikerne støtter at det er behov for lovregulering for overgang fra politisk stilling til embete eller stilling i departementene for å opprettholde skillet mellom politikk og embetsverk og at allmennheten opprettholder sin tillit til at sentralforvaltningen tar de nødvendige forholdsregler.

Til punkt: 9.4.2 Overgang til ledende departementsstilling

Akademikerne støtter departementet i at lovforslaget skal gjelde de øverste ledende stillinger i departementet; departementsråd, assisterende departementsråd, ekspedisjonssjef og informasjons- eller kommunikasjonssjef. Akademikerne støtter også en lovfestet og automatisk karantene for en tidligere politiker ved gjeninntreden eller utnevning i nytt embete eller stilling, hvorav seks måneder karantene ved tiltredelse i samme departement som politikeren hadde sitt verv, og tre måneder karantene dersom vedkommende tiltrer embete eller stilling i et annet departement. Akademikerne støtter departementet i at det, om særlig tungtveiende grunner tilsier det, er behov for å begrense eller oppheve en automatisk karantene, og at myndigheten til å fritta eller begrense karantene legges til fagstatsråden jf. lovutkastet § 10 tredje ledd.

9.5 Embets- og tjenestemenns overgang til virksomhet utenfor statsforvaltningen

Til punkt 9.5.1 Behovet for regulering

Akademikerne støtter departementets vurdering av behov for å regulere disse spørsmål i lov. Samtidig er Akademikerne negative til alle former for adgang til å ilegge en karantene og/eller saksforbud uten at det er tatt forbehold om det ved utnevning eller ansettelse.

Til punkt: 9.5.2 Overgang fra ledende stilling i departement eller annen statlig virksomhet.

Akademikerne støtter departementets forslag om at departementsråder, assisterende departementsråder, ekspedisjonssjefer og øverste leder (direktør) for statlige virksomheter, ved overgang til stilling eller verv utenfor statsforvaltningen/ egen virksomhet/ annen form for tjenesteytelse kan ilegges inntil seks måneders karantene. Akademikerne støtter også at man i slike tilfeller også kan, i stedet for eller i tillegg til karantenetiden, fastsette at vedkommende ikke skal behandle visse saker (saksforbud) for en periode på inntil ett år og at karantene og saksforbud i kombinasjon ikke kan overstige ett år fra embets- eller tjenestemannen fratrer, jf. lovutkastet § 14. Men, vi mener som tidligere nevnt at saksforbud i enkelte tilfeller kan bli så omfattende at det i realiteten innebærer karantene, og at karantene bør ilegges i slike. Se punkt 9.3.4.

Akademikerne deler departementets vurdering av situasjoner og overgang som kan gi grunnlag for karantene og/eller saksforbud.

Akademikerne er også i denne type overganger negative til alle former for adgang til å ilegge arbeidstakere i ledende stilling i departement eller annen statlig virksomhet en karantene og/eller saksforbud uten at det er tatt forbehold om det ved utnevning eller ansettelse.

Til punkt: 9.5.3 Overgang fra andre stillinger i statsforvaltningen

Akademikerne støtter departementet i at en eventuell karanteneklausul fortsatt skal tas inn som et vilkår ved ansettelsen for den øvrige del av statsforvaltningen, slik ordningen er etter dagens retningslinjer. Vi er også enig i vurderingen av klausulene for når karantene/saksforbud kan være nødvendig for denne gruppen.

Til punkt: 9.5.4 Godtgjørelse ved ilagt karantene

Akademikerne er som departementet negative til å etablere en adgang til å gjøre unntak fra regelen om godtgjørelse under karantene.

Til punkt: 9.5.5 Informasjonsplikt ved overgang til ny stilling utenfor statsforvaltningen

Akademikerne støtter departementets forslag om at embets- eller tjenestemann som tar imot tilbud om stilling eller verv utenfor statsforvaltningen straks skal varsle sin overordnede om dette, forutsatt at disse opplysningene danner grunnlag for en avgjørelse fra arbeidsgiver innen en nærmere bestemt frist. Akademikerne har i vår uttalelse om NOU: 2012:12 Ventetid - et spørsmål om tillit, foreslått at forvaltningsorganet gis en frist på en uke til å avgjøre om de vil pålegge karantene eller saksforbud, og for hvor lang tid.

Til punkt: 9.5.6 Konvensjonalbot og overtredelsesgebyr

Akademikerne mener konvensjonalbot og overtredelsesgebyr kun skal kunne ilegges ved søksmål og dom. Sanksjoner av denne typen bør undergis rettsikkerhetsgarantien ved domstolsbehandling. Se videre begrunnelse under punkt 9.3.6.

Med vennlig hilsen

Akademikerne

Øyvind Berdal

Rådgiver

